

Keuzedeel mbo

Bijzondere zorggroepen TA

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0143

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

1. Algemene informatie

D1: Bijzondere zorggroepen TA

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Het keuzedeel is ontwikkeld door Calibris in samenwerking met onderwijs en werkveld. De beroepsvereniging Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde (KNMT) heeft procesmatige ondersteuning geboden bij de ontwikkeling van dit keuzedeel.

Studielast

Het aantal uur dat gekoppeld is aan dit keuzedeel is beperkt. Er is gekozen voor 240 uur vanwege de uitvoerbaarheid voor onderwijs en werkveld. Bij complexiteit is daarom aangegeven dat de beginnend beroepsbeoefenaar brede kennis en vaardigheden bezit voor het omgaan met minimaal drie bijzondere zorggroepen. Dit houdt in dat aan deze bijzondere zorggroepen de meeste aandacht wordt besteed in het onderwijs en de examinering. Echter, het is de bedoeling dat er ook aandacht wordt besteed aan de overige bijzondere zorggroepen, maar daar zal minder tijd voor beschikbaar zijn, waardoor de verbreding van kennis en vaardigheden voor de omgang met deze zorggroepen beperkt zal zijn.

NLQF-niveaus

In dit keuzedeel wordt vakkennis omschreven als 'brede kennis', dit betekent dat de tandartsassistent vakkennis op NLQF niveau 4 bezit. Hieronder volgt een uitgebreidere toelichting op de NLQF niveaus.

Het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF) is een manier om opleidingsniveaus met elkaar te vergelijken. Het kwalificatieraamwerk is gebruikt om in de kwalificatiedossiers het niveau van de opleiding weer te geven. Hieronder is te zien welk mbo-niveau hoort bij welk NLQF-niveau.

mbo 1 --> NLQF 1

mbo 2 --> NLQF 2

mbo 3 --> NLQF 3

mbo 4 --> NLQF 4

De beschrijving van het NLQF niveau voor kennis is gebruikt om het niveau van kennis in de kwalificatiedossiers weer te geven.

Kennis: De beginnend beroepsbeoefenaar bezit...

NLQF-Niveau 1: "basale kennis", dit houdt in: eenvoudige feiten en ideeën

NLQF-Niveau 2: "basiskennis", dit houdt in: + Feiten, ideeën, processen, materialen, middelen en begrippen

NLQF-Niveau 3: "kennis", dit houdt in: + Kernbegrippen, eenvoudige theorieën, methoden en processen

NLQF-Niveau 4: "brede en specialistische kennis", dit houdt in: + Abstracte begrippen, theorieën

Voor meer informatie, zie <http://nlqf.nl>

Relevantie van het keuzedeel

Door wijzigingen in wet- en regelgeving vindt er een verschuiving van intramurale zorg en verblijf naar extramurale zorg en verblijf plaats en komt er steeds meer nadruk op maatschappelijke participatie te liggen met als visie "gewoon waar kan en bijzonder waar nodig". De patiënten uit bijzondere zorggroepen worden thans nog grotendeels tandheelkundig behandeld in de intramurale setting (veelal AWBZ instellingen), en in centra voor bijzondere tandheelkunde (CBT's). Door genoemde veranderingen zal deze vorm van tandheelkundige zorg in toenemende mate ook in de algemene tandartspraktijken moeten

plaatsvinden. Door het volgen van dit keuzedeel zijn tandartsassistenten extra voorbereid op de omgang met en behandeling van bijzondere zorggroepen. Dit is van groot belang gezien de genoemde ontwikkelingen.

Beschrijving van het keuzedeel

De tandartsassistent die dit keuzedeel heeft gevolgd is in staat passende ondersteuning te bieden aan bijzondere zorggroepen. Zij gaat op een adequate manier om met patiënten uit bijzondere zorggroepen, bouwt een vertrouwensrelatie met hen op, past de communicatie bij hun mogelijkheden aan, houdt rekening met de tandheelkundige risico's voor de specifieke zorggroep en besteedt aandacht aan op de patiënt gerichte preventie. Zij stelt daarbij de patiënt centraal en betreft het netwerk. Haar kennis en kunde is van wezenlijk belang voor het slagen van de behandeling van patiënten uit bijzondere zorggroepen, en daarom een aanwinst voor de algemene tandartspraktijk.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

Verbredend

2. Uitwerking

D1-K1: Omgaan met bijzondere zorggroepen

Complexiteit

De tandartsassistent bezit brede kennis en vaardigheden voor het omgaan met minimaal drie van de volgende bijzondere zorggroepen:

- patiënten met een verstandelijke beperking;
- patiënten met een lichamelijke en/of zintuiglijke beperking;
- kinderen met complexe problemen;
- jeugdigen met complexe problemen;
- kwetsbare (geriatrische) ouderen;
- patiënten met extreme (tandarts)angst en/of psychiatrische en/of gedragsstoornissen;
- patiënten met een verslaving;
- dak- en thuislozen;
- medisch gecompromitteerde patiënten;
- patiënten die een oncologische ingreep en/of bestraling in het hoofd-halsgebied (hebben) ondergaan;
- patiënten met ontwikkelings- of groeistoornis van het tand-, kaak-, mondstelsel.
- patiënten die behoren tot meerdere van bovenstaande zorggroepen.

Zij maakt gebruik van brede kennis en vaardigheden gericht op bijzondere zorggroepen m.b.t. ondersteuning en behandeling van patiënten en het geven van voorlichting en advies. De tandartsassistent is in staat om in opdracht van en in overleg met de behandelaar op elk moment haar deskundigheid met betrekking tot de bijzondere zorggroepen in te zetten ten dienste van de actuele gezondheidssituatie van de patiënt. Zij weet risico's in te schatten, vraagt door op aard en urgentie van de klacht en kan protocollen en handelwijze combineren. De werkzaamheden die worden uitgevoerd, gericht op de bijzondere zorggroepen, zijn divers en variëren van gemiddeld tot hoog complex. De complexiteit houdt verband met het opbouwen van een vertrouwensrelatie, het op maat maken van advies, en het bieden van ondersteuning passend bij de persoon uit de bijzondere zorggroep.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De tandartsassistent gaat om met de verschillende zorggroepen en geeft in opdracht van en overleg met de behandelaar zelfstandig passend advies aan de patiënt en aan zijn netwerk*. Zij maakt onderdeel uit van een behandelteam en werkt in nauw overleg met de behandelaar. Zij is verantwoordelijk voor de resultaten van haar eigen werk.

* De term netwerk wordt gebruikt voor mantelzorgers, vrijwilligers, ouders, begeleiders, overige behandelaars, verzorgers, familie, vrienden, wettelijke vertegenwoordigers, het cliëntsysteem en directe naasten.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft brede kennis voor het omgaan met bijzondere zorggroepen
- heeft brede kennis van goede mondverzorging en mondverzorging voor de bijzondere zorggroepen
- heeft brede kennis van preventieve maatregelen voor de bijzondere zorggroepen
- heeft brede kennis van de relatie tussen mondgezondheid en kwaliteit van leven
- heeft brede kennis van de gevolgen van slechte mondgezondheid
- heeft brede kennis van de relatie tussen slechte mondgezondheid en medicatie
- heeft brede kennis van mondgezondheidsrisico's, mondaandoeningen en bijbehorende effecten, gedrag en functioneren van de bijzondere zorggroepen
- heeft basiskennis van specifieke behandelmodaliteiten als sedatietechnieken en algehele anesthesie
- heeft basiskennis van specifieke (tandtechnische) werkstukken in de maxillo-faciale prothetiek
- heeft inzicht in de taken en verantwoordelijkheden van de zorgverleners die betrokken zijn bij de mondverzorging voor de bijzondere zorggroepen
- heeft brede kennis van de voorwaarden voor een gedwongen behandeling van een wilsonbekwame patiënt op grond van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO)
- heeft brede kennis van de centrumindicatie bijzondere tandheelkunde en is bekend met machtigingsverkeer en declaratiemethodiek
- heeft brede kennis van Wet Langdurige zorg (WLz) en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- heeft brede kennis van communicatiemogelijkheden en -methoden (verbaal, non-verbaal en pre-verbaal) van de bijzondere zorggroepen
- kan de mondgezondheid van bijzondere zorggroepen signaleren en rapporteren

D1-K1: Omgaan met bijzondere zorggroepen

- kan werken met ondersteunende fysieke hulpmiddelen, zoals tilliften, ondersteuningskussens, 3D-tandenborstels en bijthoutje
- kan omgaan met angst, grensoverschrijdend gedrag en agressie
- kan sociale en emotionele problemen herkennen en hierop anticiperen
- kan communicatieniveau aanpassen aan de bijzondere zorggroepen en het netwerk

D1-K1-W1: Stemt front-office taken af op bijzondere zorggroepen

Omschrijving

De tandartsassistent stemt de front-office taken af op de patiënt uit de bijzondere zorggroep. Zij maakt contact met de patiënt uit de bijzondere zorggroep en indien gewenst ook met diens netwerk. Zij werkt aan het opbouwen van een band met de patiënt uit de bijzondere zorggroep. Zij brengt de klacht en/of risicovolle/complexiteit in kaart. Zij vraagt door op wat de patiënt uit de bijzondere zorggroep of diens netwerk aangeeft, en maakt in samenwerking met de behandelaar een inschatting van de spoedeisendheid van de hulpvraag. Ze bespreekt in opdracht van de behandelaar de vervolgstappen.

Resultaat

De tandartsassistent heeft op passende wijze de patiënt uit de bijzondere zorggroepen en diens netwerk geholpen bij het verhelderen van de hulpvraag. Zij heeft in overleg met de behandelaar de juiste vervolgstappen in gang gezet.

Gedrag

De tandartsassistent:

- gaat onbevooroordeeld en met respect om met de patiënt uit de bijzondere zorggroep;
- toont oprechte belangstelling en betrokkenheid bij de patiënt uit de bijzondere zorggroep en diens netwerk;
- weet snel verbanden te leggen tussen verschillende gegevens, aspecten en factoren;
- brengt helder de ernst van de klachten van de patiënt uit de bijzondere zorggroep in beeld;
- werkt nauw samen met het behandelteam;
- past gedrag, communicatie en omgangsvormen effectief aan op de patiënt uit de bijzondere zorggroep;
- gebruikt bij de uitwisseling van gegevens met professionals de juiste terminologie.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Formulieren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Analyseren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Ethisch en integer handelen

D1-K1-W2: Assisteert bij de behandeling van patiënten uit de bijzondere zorggroepen

Omschrijving

De tandartsassistent biedt als lid van het behandelteam ondersteuning aan de behandelaar en aan de patiënt uit de bijzondere zorggroep tijdens de uitvoering van bepaalde tandheelkundige werkzaamheden, preventieve handelingen en handelingen t.b.v. de behandeling van de patiënt. Zij bespreekt zo nodig vooraf bijzonderheden van de patiënt met de behandelaar. Tijdens de werkzaamheden observeert zij of de patiënt de behandeling goed doorstaat, neemt angst en onzekerheid weg en onderneemt actie bij bijzonderheden. Zij zorgt dat zijzelf en de behandelaar een band kunnen opbouwen met de patiënt. Als lid van het behandelteam geeft zij gericht advies aan de patiënt en/of diens netwerk en gebruikt voorlichtingsmateriaal. Zo nodig bespreekt zij na afloop met het behandelteam of de behandelaar hoe ze de patiënt in de toekomst beter kunnen helpen.

Resultaat

De tandartsassistent heeft als lid van het behandelteam tijdens de behandeling op passende wijze ondersteuning en advies gegeven aan de patiënt uit de bijzondere zorggroep en diens netwerk.

Gedrag

De tandartsassistent:

- Stelt de patiënt uit de bijzondere zorggroep en/of diens netwerk zo veel mogelijk op hun gemak;
- past gedrag, communicatie en omgangsvormen effectief aan op de patiënt uit de bijzondere zorggroep;
- controleert regelmatig of de patiënt uit de bijzondere zorggroep de informatie heeft begrepen;

D1-K1-W2: Assisteert bij de behandeling van patiënten uit de bijzondere zorggroepen

- reageert adequaat volgens de voorgeschreven procedures, wettelijke richtlijnen en afspraken van de organisatie op onvoorziene en risicovolle situaties die het gevolg zijn van gedragsproblemen van psychosociale of psychiatrische aard, problemen van somatische aard of grensoverschrijdend gedrag;
- stemt tijdig en regelmatig de werkzaamheden af met het behandelteam;
- beoordeelt voorlichtingsmateriaal zorgvuldig op aansluiting bij de bijzondere zorggroep;
- geeft volgens afspraak heldere voorlichting en adviezen over de verschillende mondgezondheidsrisico's en de bijbehorende effecten aan de patiënt uit de bijzondere zorggroep en/of diens netwerk.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Presenteren, Formuleren en rapporteren, Materialen en middelen inzetten, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten, Instructies en procedures opvolgen